

Raadsvoorstel

Onderwerp: Opvang asielzoekers werkhaven Huizen van 1 oktober 2025 tot 1 april 2026

Raadsvergadering	10 juli 2025, agendapunt 11 - zie apart besluitblad -
Datum raadsvoorstel	27 mei 2025
Bijlage(n)	7
Zaaknummer	Z.408320 / D.1888569
Behandeld in commissie	Sociaal Domein 24 juni 2025, agendapunt 7.2
Portefeuillehouder	wethouder K. van Werven
Informatie bij	Nahjé Fadiga
E-mail / telefoonnummer	n.fadiga@huizen.nl 06-27253875

Voorstel

Geen wensen en bedenkingen kenbaar maken ten aanzien van het voorgenomen besluit van het college om tijdelijk 200 asielzoekers op te vangen in de werkhaven van 1 oktober 2025 tot 1 april 2026 conform aangescherpte kaders.

Toelichting op het te nemen besluit

Aanleiding

Sinds begin 2021 levert Huizen haar bijdrage aan de opvang van asielzoekers door hotelschepen te faciliteren waarop maximaal 200 asielzoekers tijdelijk gehuisvest worden in de winterperiode van oktober tot april. In september 2023 verzocht het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) aan ons college om de opvang van vluchtelingen op een hotelschip in Huizen voor 3 jaar mogelijk te maken, steeds in de periode van oktober tot april.

Argumentatie

Op 17 oktober 2023 namen wij het definitieve besluit om mee te werken aan het verzoek van COA voor tijdelijke opvang in het winterseizoen van maximaal 200 vluchtelingen in de Werkhaven binnen de gestelde kaders. Dit besluit volgde nadat uw raad in een extra raadsvergadering op 12 oktober 2023 zijn positieve zienswijze kenbaar maakte ten aanzien van de kaders voor de opvang. Vervolgens heeft het COA in de winterseizoenen 2023/2024 en 2024/2025 (tot afgelopen 1 april 2025) de opvang gerealiseerd op twee opvangschepen.

Zoals vastgelegd in het kader werkt de gemeente in principe mee aan het verzoek van het COA voor een periode van drie jaar, steeds in de periode van oktober tot april. Daarbij wordt ieder jaar in april met alle betrokkenen geëvalueerd waarna het college in mei/juni een besluit neemt over het daaropvolgende seizoen op basis van de dan bestaande situatie in Nederland en de Regio en op basis van resultaten uit de evaluatie van het vorige seizoen. Dit besluit legt ons college ieder jaar voor aan uw raad om eventuele wensen en bedenkingen in te brengen.

De evaluatie over de afgelopen periode heeft inmiddels plaatsgevonden. Op basis daarvan hebben wij het voornemen om het kader op enkele punten aan te scherpen (zie bijlage 1) en op basis daarvan opnieuw tijdelijk 200 asielzoekers op te vangen in de werkhaven van 1 oktober 2025 tot 1 april 2026.

Samenvatting evaluatie

De opvangschepen lagen afgelopen winter voor de derde keer in de Werkhaven. Er is steeds na afloop geëvalueerd. Ook nu is een evaluatie uitgevoerd. Dit keer in vijf onderdelen.

1. Enquête onder omwonenden en inwoners Huizen door onderzoeksbureau Ipsos

In opdracht van de gemeente Huizen onderzocht Ipsos I&O hoe inwoners denken over de opvang van vluchtelingen in de Werkhaven en een mogelijke nieuwe winteropvang. De meerderheid staat positief tegenover opvang, mits er voorwaarden zijn zoals beheersing van overlast, tijdelijke duur en selectie van bewoners. Ervaringen met de huidige opvang zijn gemengd. Draagvlak hangt sterk samen met persoonlijke ervaringen. Er is kritiek op de communicatie vanuit de gemeente, vooral onder omwonenden. Er is draagvlak voor voortzetting van de opvang, mits aan duidelijke voorwaarden wordt voldaan: aanpak van (mogelijke) overlast, tijdelijkheid (alleen in wintermaanden) en de status van bewoners.

2. Wijkgesprekken door Stichting Reindert

In april en mei 2025 heeft Stichting Reindert verdiepende gesprekken gevoerd met omwonenden, ondernemers en partners over de opvang van asielzoekers in de Werkhaven. De belangrijkste prioriteiten zijn: tijdelijke duur, betere communicatie, meer dagbesteding voor bewoners, zichtbare veiligheid en inclusieve participatie. Er is bereidheid tot samenwerking, maar het vertrouwen is kwetsbaar. Onzekerheid over mogelijke zomeropvang veroorzaakt onrust en vermindert draagvlak. Heldere, herhaalde communicatie over de duur en aanpak van de opvang is cruciaal om draagvlak te behouden en vergroten.

3. Analyse politiecijfers over 2024

Uit analyse van politiecijfers in 2024 blijkt dat er geen aantoonbare toename is van criminaliteit of overlast in de buurten rond de opvangschepen (Plaveen, Wolfskamer, Gooierhoofd). Er zijn geen structurele hotspots of directe verbanden tussen incidenten en bewoners van de opvang. Hoewel objectieve cijfers geen stijging tonen, bestaan er wel gevoelens van onveiligheid onder bewoners. De uitdaging ligt in het beter verbinden van feitelijke veiligheid met de ervaren veiligheid in de wijk.

4. Toetsing aan de kaders

De uitkomsten van de evaluatie zijn gematigd positief. De samenwerkende partijen en klankbordgroepleden hebben met elkaar geconcludeerd dat de opvang grotendeels binnen de daarvoor gestelde kaders heeft plaatsgevonden.

5. Algemene ervaringen en suggesties klankbordgroep en samenwerkende partijen

Hoewel men het eens was over de hoofdlijnen van de kaders is er op een aantal punten verschil van inzicht, zoals over de impact van de incidenten, het gevoel van veiligheid en de wijze waarop de opvang voortgezet dient te worden. Er is een aantal suggesties gedaan met betrekking tot de rol van de klankbordgroep, meer activiteiten en dagbesteding, veiligheid en communicatie.

Een uitgebreide management samenvatting en alle uitgewerkte rapportages op de vijf onderdelen zijn als bijlagen opgenomen.

Aanbevelingen en maatregelen vanuit de evaluaties

1. **Borg de afspraak dat opvang op deze locatie beperkt blijft tot de wintermaanden**

Deze aanbeveling heeft betrekking op een misverstand dat is ontstaan door communicatie over de verkenning van een pilot voor duurzame opvang op het water. Deze verkenning had betrekking op de periode na afloop van de huidige driejarige afspraken met het COA.

Maatregel

Duidelijker communiceren over start en einde van de komende opvangperiode.

2. Verbeteren van de communicatie vanuit de gemeente

Uit de evaluaties blijkt een groot draagvlak voor 'echte vluchtelingen' en tegelijkertijd het beeld dat er veel economische vluchtelingen/veiligelanders op de schepen verbleven.

Maatregel

- Structureel (bijvoorbeeld via maandelijkse nieuwsbrieven), tijdig en met openheid over besluiten en afwegingen communiceren.
- Maak aanpak van de beeldvorming onderdeel van de communicatiestrategie.
- Een maandelijkse nieuwsbrief.
- Transparant communiceren over incidenten en maatregelen.
- Door verhalen over bijvoorbeeld de taallessen en vrijwilligerswerk de vluchtelingen een gezicht geven.

3. Uitbreiden van dagbesteding en activering van bewoners van de schepen

Maatregel

- Aanvullende afspraken maken met COA over de inzet van buurtsportcoaches en samenwerking met de vrijwilligerscentrale (VC Huizen).
- Sportactiviteitsaanbod verbreden in overleg met het COA en daar Huizers bij betrekken en samenwerken met de sportverenigingen.
- Vanaf de start van de opvang, in samenwerking met de VC Huizen, activiteiten organiseren gericht op het leveren van een bijdrage aan de wijk zoals vuil prikken, helpen in het voedselbos.

4. Vergroten van zichtbare veiligheid en handhaving

Maatregel

- Aangescherpte afspraken maken met het COA met betrekking tot opschalen beveiliging op en rondom de opvangschepen. Op de opvangschepen dienen te allen tijde tenminste twee beveiligers aanwezig te zijn om op te kunnen treden bij ongeregelde heden. Hierdoor kan de inzet van politie en BOA's op de boten worden afgeschaald waardoor zij zich kunnen concentreren op meer toezicht in de wijk.
- Voortzetten en verder structureren van het veiligheidsoverleg (gemeente, wijkagent, BOA, brandweer en COA).

5. Voor vergroting van het draagvlak, liever geen veiligelanders of economische migranten opvangen

Maatregel

- In Huizen waren er de afgelopen periode maar twee bewoners uit de zogenaamde 'veilige landen' op de schepen aanwezig. Uit de evaluaties blijkt dat de beeldvorming op dit punt anders is: het beeld is dat de afgelopen periode relatief veel zogenaamde veiligelanders en economische vluchtelingen ("gelukzoekers") werden opgevangen. Om deze reden gaan wij ten aanzien van dit onderwerp voorafgaand en tijdens de komende opvangperiode feitelijk communiceren over de mensen (waaronder ook het aantal veiligelanders) die aanwezig zijn op de schepen.

6. Participatie van bewoners

Maatregel

- Herstructureer de klankbordgroep tot een representatieve vertegenwoordiging vanuit de wijk met heldere rollen en verwachtingen.
- Het doel en de organisatie van de klankbordgroep blijven onveranderd (zie bijlage kaders).

- Er zal voor de komende periode op andere wijze getracht worden leden te werven om te komen tot een meer representatieve samenstelling
- Bij start van de klankbordgroep wordt een handreiking verstrekt waarin de rollen en verantwoordelijkheden helder worden beschreven.
- Daarnaast zal met de nieuwe klankbordgroep worden besproken hoe de communicatie van en naar omwonenden vanuit de klankbordgroep kan worden gefaciliteerd.

Argumenten

Er zijn twee argumenten voor het instemmen met de opvang van asielzoekers op een hotelschip (of schepen) de komende winterperiode van 1 oktober 2024 tot 1 april 2025:

1. De afspraak met het COA voor tijdelijke opvang van maximaal 200 vluchtelingen in de Werkhaven in de winterseizoenen van 2023 tot april 2026. Hierbij is overeengekomen dat als de opvang voldoet aan de gestelde kaders, en op basis van een positieve evaluatie van de voorgaande periode, de boten in de winterperiode terug kunnen komen. Aan die voorwaarden is voldaan. De uitkomsten van de laatste evaluatie laat zien dat het merendeel van de Huizers (direct omwonenden en overige buurten) nog steeds achter de opvang van asielzoekers in de Werkhaven staan gedurende de winterperiode 2025/2026. Echter waren er meer dan voorgaande jaren kritische geluiden te horen waardoor aanvullende voorwaarden (zoals duidelijkheid dat het alleen om de winterperiode gaat) en maatregelen die nodig zijn om het draagvlak voor opvang te behouden.
2. In december 2024 heeft de gemeente Huizen van minister Faber van het ministerie van Asiel en Migratie het verdeelbesluit ontvangen in het kader van de spreidingswet. Het verdeelbesluit heeft geleid tot een aangepaste taakstelling voor de gemeente Huizen. In plaats van de eerdere indicatieve opgave van 239 opvangplekken voor asielzoekers, is de nieuwe wettelijke taakstelling vastgesteld op 200 plekken vanaf 1 juli 2025. Hoewel de aangepaste taakstelling iets lager is dan de oorspronkelijke opgave, voldoet de huidige opvangrealisatie in Huizen niet aan de wettelijke eisen. Doordat de opvang niet het gehele jaar wordt gerealiseerd telt de opvang voor 114 plekken mee (57% van de taakstelling). De minister heeft duidelijk gemaakt dat zij de spreidingswet uitvoert. Zo heeft zij in december 2024 het verdeelbesluit genomen waarmee de opgave per gemeente niet langer indicatief, maar taakstellend is geworden. Iedere gemeente heeft vanaf nu de wettelijke taak om het aantal opvangplekken volgens verdeelbesluit te realiseren, uiterlijk voor 1 juli 2025. Als gemeenten vanaf 1 juli 2025 niet voldoen aan die wettelijke taak kan er, vanaf dat moment interbestuurlijk toezicht worden ingezet. Hoewel er voorstellen zijn gedaan om de spreidingswet in te trekken, is deze vooralsnog van kracht. Door de tijdelijke opvang in de wintermaanden te continueren laat Huizen zien regie te voeren en zich in te spannen om (deels) te voldoen aan de taakstelling.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Alternatieven

Het alternatief is om tijdelijke noodopvang op een hotelschip in de haven niet toe te staan.

Als er geen alternatief wordt geboden in de vorm van opvang op een andere locatie in de gemeente Huizen handelt de gemeente in strijd met de spreidingswet. De gemeente neemt dan het risico dat het Rijk, op kosten van de gemeente, overgaat tot het aanwijzen van opvanglocaties.

Uitvoering inspraak en participatieverordening

Vanaf de start van de opvang op hotelschepen in de Werkhaven komt de Klankbordgroep met buurtbewoners en een vertegenwoordiging van ondernemers maandelijks onder voorzitterschap van burgemeester en/of de betrokken wethouder bijeen. Na afloop van elke opvangperiode wordt met een evaluatie getoetst of de opvang heeft voldaan aan de daarvoor opgestelde kaders. Daarnaast is na afloop van de afgelopen opvangperiode met inzet van onderzoeksbureau Ipsos een enquête uitgezet onder de direct omwonenden en een steekproef van andere inwoners van

Huizen om ervaringen en opmerkingen op te halen. Daarnaast heeft Stichting Reindert middels diepte-interviews gesprekken gevoerd met omwonenden om beter zicht te krijgen in wat er speelt in de wijk. Ook is gevraagd naar suggesties voor een eventuele volgende opvangperiode. De inbreng van de klankbordgroepleden en stakeholders en de uitkomsten van de evaluatie zijn meegenomen in dit voorstel. De inzet van de Klankbordgroep zal bij een volgende opvangperiode worden gecontinueerd. Met het vertrek van drie leden is er ruimte voor nieuwe leden, waarbij voor de werving opnieuw gestreefd wordt naar een representatieve vertegenwoordiging van de wijk. Naast de monitoring tijdens de opvang zal ieder jaar met hen worden geëvalueerd voor het besluit over het volgende jaar.

Toegankelijkheid

Niet van toepassing.

Beslistermijn

Om de tijdelijke opvang vanaf oktober 2025 te kunnen realiseren is het noodzakelijk dat de raad op 10 juli een besluit neemt, zodat zowel het COA als de betrokken ambtenaren geïnformeerd kunnen worden. Dit om de noodzakelijke voorbereidingen voor de start van de opvang te kunnen treffen en de omwonenden en de Klankbordgroep tijdig te betrekken.

Financiële paragraaf

De komst van de opvang kost de gemeente Huizen geen geld. Alle kosten worden gedekt door de rijksoverheid en daarnaast ontvangt de gemeente een bescheiden vergoeding uit de faciliteitenregeling. Hiernaast wordt liggeld betaald aan de gemeente. De inkomsten en uitgaven rondom de tijdelijke noodopvang worden separaat geadministreerd.

Overige Raadsinformatie

Bevoegdheid

Betreft de dagelijkse bestuursbevoegdheid van het college o.g.v. artikel 160 Gemeentewet, waarbij het college het voorgenomen besluit voor wensen en bedenkingen aan uw raad voorlegt.

Collegeprogramma

Niet van toepassing.

Begroting

Niet van toepassing.

Eerdere besluiten

Raadsbesluit 12 oktober 2023

1. Kennis nemen van de kaders voor de tijdelijke opvang van asielzoekers op een schip in de werkhaven, zoals verwoord in het voorgenomen besluit van het college.
2. (geen) wensen en bedenkingen in te brengen ten aanzien van deze kaders

Raadsbesluit 3 juni 2024

(Geen) wensen en bedenkingen kenbaar maken ten aanzien van het voorgenomen besluit van het college om tijdelijk 200 asielzoekers op te vangen in de werkhaven van 1 oktober 2024 tot 1 april 2025 conform het geactualiseerde kader.

Voorgeschreven procedure

Niet van toepassing.

Kader- en beleidsnota's

Zie eerdere besluiten.

Evaluatie

Zie bijlagen.

Bijlagen

Bijlage 1	Kaders opvang asielzoekers op hotelschepen in Werkhaven 2025/2026
Bijlage 2	Management samenvatting evaluatie opvangperiode 1 oktober 2024 tot 1 april 2025
Bijlage 2a	Rapportage onderzoek IPSOS I&O
Bijlage 2b	Rapportage wijkgesprekken Stichting Reindert
Bijlage 2c	Analyse politiecijfers 2024
Bijlage 2d	Evaluatie kaders (samenwerkende partijen en klankbordgroepleden)
Bijlage 2e	Evaluatie overige ervaringen en suggesties (samenwerkende partijen en klankbordgroepleden)

Burgemeester en wethouders,

De secretaris

De burgemeester

Advies raadscommissie

Dit voorstel is behandeld in de vergadering van de commissie Sociaal Domein van 24 juni jl..
Alle fractievertegenwoordigingen in de commissie konden nog geen standpunt innemen en namen het voorstel mee terug voor overleg met de fractie.